

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

Oriveden kaupungin ympäristölautakunnan lausunto Vaasan hallinto-oikeuden lausuntopyyntöön, diaarinumero 91/03.04.04.04.23/2022

Valituksessa vaaditaan päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämistä muutoksenhaun ajaksi sekä lupapäätöstä koskien ensisijaisesti päätöksen kumoamista ja asian palauttamista lautakunnan käsiteltäväksi tai toissijaisesti päätöksen muuttamista ottoalueen B/kiinteistön Liuskela 562-432-1-239 osalta siten, että

- kiinteistöjen 562-432-1-239 ja 562-432-1-156 väliselle rajalle jää 30 metrin suojavyöhyke päätetyn 5 metrin suojavyöhykkeen sijaan ja
- kiinteistöllä 562-432-1-239 ei sallita mitään toimenpiteitä, jotka voivat vaikuttaa haitallisella tavalla luonnontilaiseen lähteeseen tai aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa kiinteistöllä 562-432-1-156.

Lupaviranomaisen toimivalta*MAL 7 §*

Maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

MAL 4 a §

Ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

MAL 7 §

...4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee ympäristönsuojelulain 34–37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.

YSL 34.2 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen.

YSA 2.2 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee seuraavien ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 2 tarkoitettujen toimintojen ympäristölupahakemukset, jollei ympäristönsuojelulain 34 §:stä johdu muuta:

6) malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto:

a) kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kivialnesta käsitellään vähintään 50 päivää;

b) kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää

YSL 199 §

Lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhaun hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle.

*MAL 21 §**Ainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi.**Lupaviranomainen voi kuitenkin perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.*

Oriveden kaupungin hallintosäännön 30 §:n mukaisesti Oriveden ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oriveden ympäristölautakunta. Ympäristölautakunta on myöntänyt Liuskemestarit & Co Oy:lle kokouksessaan 7.12.2021 § 137 maa-ainelain 4 §:n mukaisen päätöksen maa- ja kiviainesten ottamiseen sekä ympäristönsuojelulain 27.1 §:n (liite 1, taulukko 2, kohdat 7 c) ja e)) mukaisen päätöksen kalliokiven louhintaan ja murskaamolle, joiden toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää sekä oikeuden aloittaa toiminnan muutoksenhausta huolimatta.

Kysymyksessä on vuodesta 1983 lähtien toiminnassa olleen liuskekilouhimon toiminnan jatkaminen ja laajentaminen. Valituksenalaiset laajennusalueet ovat pinta-alaltaan pieniä ja liuskekiven louhinnan ympäristövaikutukset ovat louhinnan teknisten ja menetelmällisten perusteiden vuoksi vähäisiä. Valituksenalaisen päätöksen mukainen toiminta ei oleellisesti muutu edellisen lupakauden mukaisesta toiminnasta. Toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena ei muutu edelliseen lupakautteen verrattuna. Toiminnalla ei ole aikaisempien lupakausien aikana ollut haitallisia ympäristövaikutuksia. Alueen ympäristön tila on kartoitettu ja alueella on ympäristönsuojelulliset järjestelyt ja menetelmät maaperän ja pohjavesien suojelulle sekä hulevesien käsittelylle.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta on perusteltua eikä tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Toimintaa jatketaan edellisen lupakauden aikana avatulla ottoalueella A ja ottoalueelle B siirrytään ottamisen edetessä. Hakija on jättänyt Oriveden kaupungin ympäristölautakunnalle YSL 199 §:ssä ja MAL 21 §:ssä määrätyn vakuuden, joka on hyväksytty ympäristönsuojelun päätöksellä 2.3.2022 (§ 1/2022).

Hakemuksesta suoritettu kuuleminen ja tiedottaminen sekä päätöksestä tiedottaminen*MAL 4 a §**Ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.**...**Edellä 1 momentissa tarkoitettun asian käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain 42–45, 84–86 ja 96 §:ssä säädetään. Lisäksi käsittelyssä noudatetaan, mitä tämän lain 7 §:n 2 momentissa säädetään lausunnon pyytämisestä.**MAL 7.2 §**Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, milloin:*

- 1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;*
- 2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai*
- 3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.*

*YSL 42 §**Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto:*

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;
- 2) toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta;
- 3) asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta;
- 4) saamelaiskäräjiltä, jos hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokoukselta, jos ympäristövaikutukset saattavat ilmetä kolttalaissa (253/1995) tarkoitetulla kolttala-alueella;
- 5) lupaharkinnan kannalta muilta tarpeellisilta tahoilta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtion ympäristölupaviranomaisen on pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta, hakemuksen tarkoittaman toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä.

Lupahakemuksesta on pyydetty lausunnot Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, terveydensuojeluviranomaiselta ja Fingrid Oyj:ltä.

YSL 43 §

Lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta.

Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä.

Kuulemisesta säädetään lisäksi hallintolaissa (434/2003).

YSL 44 §

Toimivaltaisen lupaviranomaisen on annettava ympäristölupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on kuitenkin oltava nähtävillä vähintään 30 päivän ajan. Kuulutus ja hakemusasiakirjat voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava viranomaisen verkkosivuilta päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Valtion lupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta.

Hakemuksesta on kuulutettu YSL 44 §:n mukaisesti Oriveden kaupungin internetsivuilla ja Oriveden Sanomat -nimisessä sanomalehdessä sekä kuultu kirjeitse lähimpien 17 kiinteistön omistajia ja varattu ympäristönsuojelulain määrittelemä aika muistutuksen ja mielipiteen esittämiseen. Kopiot kuulemiskirjeestä, lähetyslistasta, kuulutuksesta ja lehtikuulutuksesta ovat liitteenä.

YSL 85 §

Lupaviranomaisen on annettava lupapäätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaike. Kuulutus ja lupapäätös on oltava nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi

21.6.2022

4(7)

daan hakea muutosta valittamalla. Kuulutus ja lupapäätös voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava viranomaisen verkkosivuilta, kun luvanvarainen toiminta on päättynyt ja 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamista koskevat toimenpiteet on suoritettu.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti levivässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta.

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriölle on lähetettävä päätös, jolla sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 2 momentin mukaan annettu lupahakemusta koskevasta kuulutuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Päätöksestä on kuulutettu YSL 85 §:n mukaisesti Oriveden kaupungin internetsivuilla ja Oriveden Sanomat -nimisessä sanomalehdessä ja varattu ympäristönsuojelulain määrittelemä aika, jonka kuluessa päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Lupapäätös on lähetetty hakijalle, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Pirkanmaan pelastuslaitokselle, terveydensuojeluviranomaiselle, Fingrid Oyj:lle ja muistutuksen jättäneille. Ilmoitus päätöksestä on lähetetty tiedoksi niille, joille lupahakemuksesta on erikseen annettu tieto. Kopiot kuulutuksesta, lehtikuulutuksesta ja ilmoituskirjeestä ovat liitteenä.

Päätöksen edellytykset

Maa-ainesten ottamisen rajoituksista määrätään maa-aineslain 3 §:ssä sekä ympäristönsuojelun yleisistä velvollisuuksista, periaatteista ja kielloista ympäristönsuojelulain 2 luvun 6–12 sekä 14–20 §:ssä. Lupapäätöksen myöntämisen edellytyksistä määrätään maa-aineslain 6 §:ssä ja ympäristönsuojelulain 49 §:ssä. Lupamääräyksistä maa-ainesten ottamisesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi määrätään maa-aineslain 11 §:ssä. Ympäristönsuojelulaissa määrätään lupamääräyksistä pilaantumisen ehkäisemiseksi lain 52 §:ssä, parhaan käyttökelpoisen tekniikan arvioinnista 53 §:ssä, jäte- ja jätehuoltomääräyksistä 58 §:ssä, seuranta- ja tarkkailumääräyksistä 62 §:ssä, maaperän ja pohjaveden suojelua koskevista määräyksistä 66 §:ssä sekä määrärauksen ja valtioneuvoston asetuksen suhteesta 70 §:ssä. Maa-aineslain 12 §:ssä määrätään vakuuden antamisesta ennen aineiden ottamista. Lain eräistä naapuruussuhteista 17 §:ssä määrätään naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle ympäristölle haitallisista vaikutuksista aiheutuvasta kohtuuttomasta rasituksesta.

Valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 määrätään kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta, asetuksessa 79/2017 ilmanlaadusta ja päätöksessä 993/1992 melutason ohjearvoista.

9.4.2021 vireille tulleen hakemuksen mukaisesti hakija hakee toiminnan laajentamista ottoalueella A (kiinteistöt 562-432-2-84, 562-432-2-88, 562-432-1-223, 562-432-1-239 ja 562-432-2-54), jolle jo aikaisemmin aloitettu ottamistoiminta ja tukitoiminta-alueita sijoittuvat sekä uusille ottoalueille B (kiinteistö 562-432-1-239) ja C (kiinteistö 562-432-1-244). Hakemuksen mukaan ottoalueella B ottaminen on suunniteltu lähteväksi ottoalueen koillisosasta kohti lounasta kiinteistöjen 562-432-1-239 ja 562-432-1-156 välisen rajan tuntumasta. Lupahakemuksesta jätettyjen muistutusten johdosta ja lupapäätöksen edellytysten täyttämiseksi hakija on täydentänyt hakemustaan suunnitelmakartoilla, joissa hakija on poistanut toiminnan laajentamisen ottoalueelle C

21.6.2022

5(7)

sekä muuttanut ottoalueen B ottamissuunnan suuntautumaan kohti ottoalueen koillisosaa kiinteistöjen 562-432-1-239 ja 562-432-1-156 rajaa. Suunnitelmapakartat ovat liitteenä.

Kiinteistöjen 562-432-1-239 ja 562-432-1-156 välinen suojavyöhyke

Valituksenalaisessa päätöksessä hakijalle on myönnetty lupa kalliokiviaineksen ottamiseen viiden metrin etäisyydelle kiinteistöjen 562-432-1-239 ja 562-432-1-156 rajasta yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti. Liuskeki-visuoni on leveydeltään noin 20 metriä ja kulkee aikaisemman lupakauden mukaisen, jo olemassa olevan ottoalueen A ja ottoalueen B sekä valituksen jättäjän louhoksen suuntaisesti, lähellä valituksen alaisen ottoalueen B ja valituksen jättäjän kiinteistön välistä rajaa. Ottoalueen B siirtäminen etämmälle rajasta estäisi valituksen alaisessa päätöksessä tarkoitetun liuskekiven ottamisen.

Valituksen jättäjän 29.11.2018 Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisessa vireille tullessa maa-aines- ja ympäristölupahakemuksessa on esitetty viiden metrin suojaetäisyyttä Liuskemestarit & Co Oy:n omistaman naapurikiinteistön rajasta. Liuskemestarit & Co Oy jätti hakemuksesta muistutuksen, jossa esitetään muun muassa seuraavaa: ”Suunnitelmapakarttaan olisi mielestäni hyvä merkitä ottoalueen rajan etäisyys (10 m) meidän rajaamme siinä kohti, missä mennään louhimaan lähelle rajaa. Mikäli louhitaan lähempänä kuin 10 m meidän rajaamme, niin siitä pitäisi pyytää meiltä erikseen lupa. Voimme tämän neuvotella Oristonon kanssa erikseen. Tämä tulisi kuitenkin kirjata lupaan. Ottoalue saa siis meidän puolestamme mennä lähemmäksi kuin 10 m rajaamme, mutta louhintaan pitää siinä tapauksessa pyytää meiltä erikseen kirjallinen lupa.”

Valituksen jättäjä on muistutuksen johdosta lähettämässään vastineessa esittänyt, että louhintarajan muuttaminen viidestä kymmeneen aiheuttaisi kohtuutonta rasisusta pienentäen maa-ainesten ottoaluetta ratkaisevasti. Tämä aiheuttaisi myös taloudellista menetystä ja vaatisi siten jo eri aspektien huomioon ottamista. Valituksen jättäjä ei ole myöskään nähnyt leveämmälle suojavyöhykkeelle olevan juridista perustetta.

Ympäristölautakunnan luparatkaisussa (Dnro 176/11.01.00/2018) muistutukseen on vastattu seuraavasti: ”Ottosuunnitelmassa ottoalueen raja on 5 metrin etäisyydellä tilan rajasta. Maa-aineslaissa ei ole määräyksiä etäisyydestä, vaan se suunnitellaan tapauskohtaisesti. Ohjeissa on yleissuositus 10 - 30 metrin etäisyydeksi rajasta. Tässä tapauksessa Liuskemestarit & Co Oy:n puolella rajaa liuskekiviesiintymä todennäköisesti jatkuu, joten ei ole syytä rajata ottoaluetta kauemmaksi rajasta.” Lupapäätös liitteineen on liitteenä.

Ottoalueen B toiminnoista aiheutuva kohtuuton haitta ja rasisus

Lupapäätöksen Dnro 176/11.01.00/2018 sekä Liuskekiivilouhimo Oristone Oy:n louhosalueella suoritettujen tarkastusten 4.10.2019 ja 2.11.2021 päivättyjen tarkastuskertomusten perusteella valituksen liitteessä 4 ”hakuupaikat” esitetylle alueelle ei ole suunniteltu toimintaa (kuva 1). Lupapäätöksen Dnro 176/11.01.00/2018 suunnitelmapakartan mukaan kartan alue F on kiven työstöön käsityönä varattu alue, ns. halkomisalue (kuva 2). Lupapäätöksen mukaan alue on avattu pohjoisreunalta, ja sitä laajennetaan etelän suuntaan. Tarkastuskertomukset ovat liitteenä.

21.6.2022

6(7)

Kuva 1. Valituksessa esitetty työskentelyalue kiinteistöllä 562-432-1-156. Alue on korostettu sinisellä viivalla. Ote valituksen liitteestä 4 "hakkuupaikat".

Kuva 2. Toimintojen sijoittuminen kiinteistöllä 562-432-1-156. Ote lupapäätöksestä Dnro 176/11.01.00/2018.

Luonnontilainen lähde

Valituksen jättäjän maa-aines- ja ympäristöluvassa (Dnro 176/11.01.00/2018) todetaan kohdassa Alueen ympäristö: " Alueella ei ole havaittu erityisiä luontokohteita."

Oriveden kaupungin, Maanmittauslaitoksen ja Suomen Ympäristökeskuksen paikkatietoaineistoissa kiinteistöllä 562-432-1-156 ei ole merkintää luonnontilaisesta lähteestä.

21.6.2022

7(7)

Ympäristölautakunnan saatavilla olevan tiedon mukaan valituksen jättäjän kiinteistöllä ei sijaitse valituksessa esitettyä luonnontilaista lähdeettä.

Pohjavesi

Valituksenalaisessa päätöksessä tarkoitettu suunnittelualue ei kuulu luokiteltuihin pohjavesialueisiin. Lähin pohjavesialue sijaitsee noin 5 kilometrin etäisyydellä louhoksesta.

Valituksen jättäjän maa-aines- ja ympäristöluvassa (Dnro 176/11.01.00/2018) todetaan kohdassa Alueen ympäristö: ” Alue ei kuulu tärkeisiin pohjavesialueisiin.”

Lisäksi ympäristölautakunta viittaa tekemänsä päätöksen perusteluihin ja toteaa, että näkemyksensä mukaan valituksessa ei ole tuotu esiin sellaista seikkaa, minkä perusteella päätöstä tulisi muuttaa tai kumota. Valitus tulee siten kokonaisuudessaan hylätä perusteettomana.